

Smjernice za svetkovanje subote

Cilj i perspektive

Glavni cilj ovog dokumenta o svetkovanju subote jeste dati vernicima savete i smernice da bi mogli ostvariti bogatije i dublje iskustvo svetkovanja subote. Nadamo se da će to pomoći stvarnoj reformi u svetkovanju subote po celom svetu.

Svesni činjenice da se zajednica koja se okuplja na bogoslužnje u celom svetu, zbog različitih kultura i ideologija, sučeljava s brojnim problemima vezanim uz svetkovanjem subote, ovim pokušavamo da ih razmotrimo. Nije cilj ovog dokumenta pozabaviti se sa svakim pitanjem vezanim uz svetkovanje subote, već izneti biblijska načela i smernice Duha proroštva, koje će vernicima pomoći u nastojanju da slede Gospodnje vođstvo.

Nadamo se da će saveti izneseni u ovom dokumentu biti korisni. Međutim, imajmo na umu da odluke donesene u kritičnim situacijama moraju biti pokretane ličnom verom i pouzdanjem u Gospoda Isusa Hrista.

Subota: Čuvar naše zajednice s Bogom

Subota obuhvata našu celokupnu zajednicu s Bogom. Ona pokazuje kako je nama u prilog delovao u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Subota štiti čovekovo prijateljstvo s Bogom i osigurava vreme za izgradnju tog zajedništva. Ona pojašnjava odnos između Boga i ljudske porodice jer ukazuje na Boga kao Stvoritelja u vreme kad ljudska bića nastoje uzurpirati Božji položaj u svemiru.

U ovo materijalističko doba subota usmerava ljude i žene na duhovno i lično. Posledice zanemarivanja svetkovanja tog dana su ozbiljne. Ono će dovesti do izopačenja pa i mogućeg raskida čovekove zajednice s Bogom.

Svetkovanje subote svedoči o počinku koji dolazi od pouzdanja da je Bog naš održavatelj, temelj spasenja i osnova nade za budućnost. Subota je u tom slučaju milina jer smo ušli u Božji počinak i prihvatili poziv na druženje s Njim.

Kad traži da se setimo subote, Bog to čini zato što želi da se setimo Njega.

Načela i teologija svetkovanja subote

1. *Narav i svrha subote.* Početak subote nalazimo prilikom stvaranja, kad je Bog sedmog dana počnuo od svog dela (1.Mojs 1-3). Značaj subote je u tome što je ona trajni znak večnog saveza između Boga i Njegovog naroda kako bi znali ko ih je stvorio (2.Mojs 31,17) i posvetio (r. 13; 20,12) i da bi Ga mogli priznati Gospodom Bogom svojim (Jezd 20,20).

2. *Jedinstvenost subote.* Subota je posebna prilika da iskažemo poštovanje Bogu kao Stvoritelju i Otkupitelju kao i Gospodaru života s kojim će se ljudska porodica ujediniti prilikom drugog dolaska. Subotnja zapovest predstavlja središte moralnog zakona kao pečata Božje vlasti. Budući da je simbol Božjeg zajedništva ljubavi s Njegovom zemaljskom decom, ljudska bića su obavezna poštovati ovaj dar u smislu što će učiniti sve što je u njihovoj moći da zastupaju i vrše ono što će pomoći ostvarenju i poboljšanju trajne zajednice s Bogom. Zato će se njegov narod subotom posvetiti samo poslovima usmerenima prema Bogu i njihovim bližnjima, a ne onima koji teže samozadovoljavanju i služe sebičnim interesima.

3. *Univerzalnost subote.* Univerzalnost subote je ukorenjena u stvaranju. Zato se njezine prednosti i obaveze tiču svih naroda, područja i klasa. (Vidi 2.Mojs 20,11; 23,12; 5.Mojs 5,13; Isa 56,1-8.) Svetkovanje subote tiče se svih članova domaćinstva, uključujući decu, a važi i za došljaka "koji se nađe unutar tvojih vrata" (2.Mojs 20,10).

4. *Vremenski okvir subote.* Biblijski podaci: Subota počinje krajem šestog dana sedmice i traje jedan dan, od večeri do večeri (1.Mojs 1; Mk 1,32). To se vreme poklapa sa zalaskom sunca. Kad god je teško odrediti vreme zalaska sunca, onaj koji svetkuje subotu će je započeti u trenutku nestajanja svetla.

5. *Načela svetkovanja subote.* Premda se Biblija direktno ne bavi mnogim posebnim pitanjima koja možda imamo u vezi sa svetkovanjem subote u naše vreme, ona nam daje opšta načela koja su i danas primenjiva. (Vidi 2.Mojs 16,29; 20,8-11; 34,21; Isa 58,13; Nem 13,15-22.)

"Zakon zabranjuje svetovni rad na Gospodnji dan odmora; naporan rad kojim zarađujemo za život mora prestati; nikakav rad tog dana za svetovna zadovoljstva ili korist nije u skladu sa Zakonom; ali kao što je Bog prestao sa svojim stvaralačkim radom i odmarao se u subotu, i blagoslovio je, tako i čovjek treba napustiti svoje zanimanje iz svakodnevnog života i te svete trenutke namijeniti zdravom odmoru, službi Bogu i svetim delima." (*Čežnja vjekova*, str. 162)

Međutim, ovakvo razmišljanje ne odobrava potpunu neaktivnost. Stari i Novi zavet nas pozivaju da brinemo za potrebite i olakšavamo patnje drugima jer je subota dobar dan za sve, posebno za ponižene i tlačene (2.Mojs 23,12; Mt 12,10-13; Mk 2,27; Lk 13,11-17; Jov 9,1-21).

No čak ni dobra dela vršena subotom ne smeju zaseniti glavnu odliku biblijskog svetkovanja subote, naime počinak (1.Mojs 2,1-3). On uključuje fizički i duhovni počinak u Bogu (2.Mojs 23,12; Mt 11,28). Ovaj drugi navodi one koji drže subotu da traže Boga i zajednicu s Njim (Isa 48,13) kako u tihoj meditaciji (Mt 12,1-8) tako i u javnom bogoslužjenju (Jer 23,32; 2 Kr 4,23; 11,4-12; 1 Dnev 23,30 i dalje; Isa 56,1-8). Njegov je cilj priznati Boga Stvoriteljem i Otkupiteljem (1.Mojs 2,1-3; 5.Mojs 5,12-15) i treba ga ostvariti u vlastitoj porodici i u većoj zajednici (Isa 56,1-8).

6. *Subota i autoritet Božje Reči.* Ellen White ističe da je subotna zapovest jedinstvena zato što sadrži pečat Božjeg zakona. "Jedino ona od deset njih sadrži ime i titulu Zakonodavca. Ona ga proglašava Stvoriteljem Neba i Zemlje, i tako pokazuje da iznad svih drugih ima pravo na obožavanje. Osim ovog propisa u Dekalogu nema ništa što bi pokazivalo čijim je autoritetom ovaj Zakon dan." (*Velika borba*, str. 388) Subota kao Stvoriteljev znak ukazuje na Njegovo vlasništvo i autoritet. Zato razumnim svetkovanjem subote ukazujemo na prihvatanje Boga kao Stvoritelja i Vlasnika te priznajemo Njegovu vlast nad svim stvorenjem, uključujući i samog sebe. Svetkovanje subote je utemeljeno na autoritetu Božje Reči. Za nju nema drugog logičnog

razloga. Ljudi su slobodni da sa Stvoriteljem svemira uspostave zajednicu kao s ličnim prijateljem. Poštovalac subote ponekad nailaze na protivljenje zbog svog zaveta Bogu da će svetkovati subotu. Onima koji Boga ne priznaju svojim Stvoriteljem čini se samovoljnim i neobjašnjivim da bi neko subotom mogao prekinuti sve poslove samo iz verskih razloga. Razumno svetkovanje subote svjedoči o činjenici da smo odlučili biti poslušni Božjoj zapovesti. Time priznajemo da sada živimo poslušni Božjoj Reči. Subota će biti poseban ispit na kraju vremena. Verni će se morati odlučiti hoće li pokazati odanost Božjoj Reči ili ljudskoj vlasti (Otk 14,7.12).

Odnos doma i porodičnog života prema suboti

1. *Uvod.* Život u domu je kamen temeljac pravilnog svetkovanja subote. Jedino kad pojedinci savesno svetkuju subotu u domu i prihvate dodeljene im odgovornosti kao članova porodice, Crkva će kao celina pokazati svetu radosti i prednosti Božjeg svetog dana.

2. *Različite vrste domova.* U dvadesetom veku postoje različite vrste domova; na primer, dom koji se sastoji od muža, žene i dece; dom s mužem i ženom ali nema dece; dom u kojem je samohrani roditelj s decom (kad zbog smrti ili razvoda jedan roditelj mora preuzeti očevu i majčinu ulogu); dom s osobom koja se nikad nije ženila ili udavala, ili dom u kojem je smrt ili razvod ostavio samca ili samicu, bez dece; ili dom u kojem je samo jedan roditelj vernik Crkve. Kad govorimo o potrebama i problemima ovih kategorija, trebamo imati na umu da se neka načela i iznesene sugestije odnose na sve, a neka će biti namenjena samo određenoj grupi.

3. *Dve svete ustanove, dom i subota.* "U početku" je Bog stavio Adama i Evu u njihov dom u Edenskom vrtu. Bog je isto tako "u početku" ljudima dao subotu. Ove dve ustanove, dom i subota, idu zajedno. Obe su Božji dar. Stoga su obe svete, s tim što ova druga na jedinstveni način jača i obogaćuje prvu.

Prisna zajednica je važan element u domu. Prisna zajednica s drugim ljudima je isto tako važan element u suboti. Ona tesnije povezuje porodicu s Bogom i članove porodice jedan s drugim. Gledano iz ove perspektive, važnost subote za dom se ne može dovoljno naglasiti.

4. *Odgovornosti odraslih da budu učitelji.* Kad je izabrao Avrama za praoca izabranog naroda, Bog je rekao: "Njega sam izdvojio zato da pouči svoju decu i svoju buduću porodicu kako će hoditi putem Jahvinim." (1.Mojs 18,19) Po svemu je vidljivo da je odraslima u domu poverena velika odgovornost za duhovnu dobrobit njihove vere. Rečima i primerom moraju stvoriti vrstu strukture i atmosfere koje će subotu učiniti milinom i tako vitalnim delom hrišćanskog života da će deca, dugo nakon napuštanja doma, nastaviti s običajima koje su stekli u djetinjstvu.

U skladu s uputom: "Napominji ih (Božje zapovesti) svojim sinovima" (usp. 5.Mojs 6,4-9), odrasli članovi porodice trebaju učiti decu da ljube Boga i vrše Njegove zapovesti. Oni ih trebaju podučavati da budu verni Bogu i slede Njegove naredbe.

Od najranijeg djetinjstva decu treba učiti da učestvuju u porodičnom bogosluženju kako bi bogosluženje u Božjem domu postalo produžetak običaja u porodici. Isto tako ih od djetinjstva treba učiti o važnosti odlaska u crkvu, da pravo svetkovanje subote podrazumeva i odlazak u Božji dom na bogosluženje i proučavanje Biblije. Odrasli u porodici trebaju dati primer

prisustvovanjem subotnjim bogoslužjenjima i tako osigurati uzorak koji će deca smatrati važnim kad budu sama odlučivala o vrednostima u životu. Putem razgovora, kako deca budu starija i zrelija, i proučavanja Biblije, treba ih učiti značenju subote, njenoj povezanosti s hrišćanskim životom i trajnom kvalitetu subote.

5. *Priprema za subotu.* Da bi subotu mogli pravilno svetkovati, celu nedelju treba programirati tako da svaki član porodice bude spreman u miru dočekati dolazak Božjeg svetog dana. To znači da će odrasli članovi porodice tako planirati sve domaće obveze, kupovinu i pripremu hrane, pripremu odeće i svih drugih potreba svakodnevice, da budu dovršene u petak pre zalaska sunca. Dan odmora treba postati osovina oko koje se okreće točak cele sedmice. Kad se u petak približi večer i sunce zalazi, odrasli i deca moći će pozdraviti subotu smirena uma, svim pripremanima završenim i spremnim domom da sledeća dvadeset i četiri sata provedu s Bogom i jedan s drugim. Deca mogu pomoći da se to ostvari tako što će pomoći u pripremanima za subotu u skladu sa svojom dobi. Način na koji porodica pristupa početku subote pri zalasku sunca u petak i način na koji će provesti večer, omogućiće primanje blagoslova koje Bog ima pripremljene za celi dan koji sledi.

6. *Odgovarajuća odeća za subotu.* U domu u kojemu ima dece, odrasli mogu u subotu ujutro, kad se porodica priprema za crkvu, rečju i primerom poučiti decu da je jedan od načina na koji ukazujemo poštovanje Bogu da u Božji dom dođemo u čistoj i urednoj odjeći, prikladnoj kulturi u kojoj živimo.

7. *Važnost vremena posvećenog proučavanju Biblije.* Tamo gde deca nemaju prednost pohađanja adventističkih škola, subotna škola postaje najvažnijim sredstvom verske pouke izvan doma. Vrednost ovog vremena provedenog u u proučavanju Biblije ne može se dovoljno naglasiti. Zato roditelji trebaju prisustvovati subotnim jutarnjim službama i učiniti sve da decu povedu sa sobom.

8. *Porodične aktivnosti u subotu.* U većini kultura je subotni obrok, kad se porodica u domu okupi oko ručka, vrhunac nedelje. Pojačava se osjećaj svete radosti i zajedništva koji se počeo javljati i nastavio rasti tokom bogoslužjenja u crkvi. Oslobođena uznemiravanja svetovne atmosfere, porodica može razgovarati o predmetima od zajedničkog interesa i sačuvati duhovno raspoloženje tog dana.

Kad razumiju svetu prirodu subote i zajednicu ljubavi koja postoji između roditelja i dece, svi će nastojati spriječiti da u svete trenutke prodre svetovna muzika, radio i televizijski i video programi, kao i novine, svetovne knjige i časopisi.

Subota posle podne, koliko je moguće, biće provedena u porodičnim aktivnostima, istraživanju prirode, poseti bolesnicima ili drugima kojima je potrebno ohrabrenje kao i prisustvovanju sastancima u Crkvi. Kako djeca rastu tako će se i aktivnosti širiti pa će obuhvatiti druge članove njihovih vršnjaka iz Crkve, s tim što će uvek držati na umu pitanje: "Hoće li mi ova aktivnost pomoći da bolje razumijem pravu prirodu i svetost subote?" Tako će pravilno svetkovanje subote u domu vršiti trajan uticaj ovde na zemlji i u večnosti.

Svetkovanje subote i rekreativne aktivnosti

1. *Uvod.* Svetkovanje subote uključuje bogosluženje i druženje. Poziv da uživamo u jednome i drugome je otvoren i velikodušan. Subotno bogosluženje obično ostvarujemo u zajednici vernih. Ista zajednica osigurava druženje. I jedno i drugo nudi neograničene mogućnosti za slavljenje Boga i oplemenjivanje života hrišćana. Kad se bilo subotno bogosluženje ili druženje iskrivljuje ili zloupotrebljava, ugroženo je i slavljenje Boga i lično oplemenjivanje. Kao dar kojim se Bog nama poklanja, subota pruža istinsku radost u Gospodu. Ona je prilika da vernici prepoznaju i upotrebe svoje Bogom dane sposobnosti. Zato je subota za vernika milina.

2. *Elementi strani svetkovanju subote.* U subotu mogu lako prodrati elementi strani njenom duhu. Tokom bogoslužnja i druženja vernik mora paziti na strane elemente koji su suprotni shvatanju svetosti subote. Pretnju svetosti subote posebno predstavljaju pogrešni načini druženja i pogrešne vrste aktivnosti. Nasuprot tome svetost subote podržavamo kad Stvoritelj ostaje središtem tog svetog dana.

3. *Kulturom uslovljene pojave u svetkovanju subote.* Važno je razumeti da su hrišćani poslušni Bogu i da svetkuju subotu u okviru mesta u istoriji i kulturi u kojoj žive. Moguće je da nas istoriji i kultura pogrešno usmere i iskrive naše vrijednosti. Pozivajući se na kulturu možemo biti krivi da sebi dajemo pravo ili opravdanje za sudelovanje u sportskim i rekreativnim aktivnostima koje nisu u skladu sa svetošću subote. Na primjer, snažni fizički napori i različiti oblici turizma nisu u skladu s pravim svetkovanjem subote.

Svaki pokušaj da svetkovanje subote regulišemo mimo biblijskih načela stvaranjem popisa aktivnosti zabranjenih subotom, kontraproduktivno je zdravom duhovnom iskustvu. Hrišćanin će ono što doživljava subotom ispitati prema načelima. On zna da je glavni cilj subote ojačati veze jedinstva između Boga i sebe. Zbog toga su prihvatljive one aktivnosti koje vode biblijskim načelima i pridonose takvom jačanju.

Budući da niko ne može ispravno oceniti lične pobude drugih, hrišćanin mora i te kako paziti da ne kritikuje svoju braću koja žive u drugoj kulturi pa se subotom upuštaju u rekreativne aktivnosti koje odobravaju.

Na putovanju turisti adventisti trebaju preduzeti sve da subotu svetkuju sa svojim suvernicima u kraju u kojem se nalaze. Poštujući svetost sedmog dana, preporučujemo adventistima da izbegavaju korišćenje tog dana kao praznika određenog za razgledanje mesta i svetovne aktivnosti.

Crkve i crkvene institucije

U određivanju specifičnih smernica i propisa za Crkvu u celini i crkvene institucije, Crkva daje primer svetkovanja subote svim svojim vernicima. Vernici su dužni da načela pravog svetkovanja subote primene u svom životu. Crkva može pomoći obavom načela za svetkovanje subote kako ih nalazi u Bibliji i Duhu proroštva, ali ne može biti savest vernicima.

1. *Crkve - Uloga Crkve i porodice u aktivnostima subotom poslije podne.* Pastor i vođe mesne crkve dužni su osigurati pažljivo planirane subotne aktivnosti za decu, mlade, odrasle i starije, kao i za porodice i samce i samice, naglašavajući potrebu da subota bude dan radosti,

bogoslužnja i odmora. Crkvene aktivnosti trebaju dopuniti a ne nadomestiti aktivnosti u porodici i domu.

2. *Crkve - Muzika subotom.* Muzika snažno utiče na čovekovo raspoloženje i osećaje. Vođe crkve će izabrati muziku i muzičare koji će pojačati bogobojaznu atmosferu subotnog poćinka i lićnu zajednicu s Bogom. Treba izbegavati održavanje vežbi pevaćkog hora za vrijeme redovnih subotnih sastanaka.

3. *Crkve - Delovanje u društvenoj zajednici.* Premda adventisti mogu učestvovati u odrećenim vrstama dobrotvornog rada za studente, mlade i siromašne u problematićnim gradskim središtima i prigradskim naseljima, oni će i tom prilikom pokazati primer doslednog svetkovanja subote. Ako rade u nekoj podrućnoj ili specijalnoj školi za decu i omladinu, biraće predmete koji se razlikuju od nastavnih predmeta uobićajenih tokom nedelje, ukljućujući aktivnosti obelećene duhovnim elementima. Šetnje u prirodi ili susedstvu mogu nadomestiti odmore; šetnje i nastava u prirodi uz minimalni trud mogu nadomestiti svetovne predmete.

4. *Crkve - Jesenja akcija.* Opšta praksa adventistićkih crkava jeste sudelovanje u jesenjoj akciji (Ingathering) u ostale dane a ne u subotu. Tamo gdje se ono praktikuje u subotu, plan treba tako primijeniti da bude od duhovne koristi za sve sudionike.

5. *Prikupljanje sredstava subotom.* Ućenje o hrišćanskoj upraviteljskoj slućbi nalazimo u celom Svetom pismu. Ćin davanja ima utvrćeno mesto u bogoslućenju. Prilikom poziva za prikupljanje novćanih sredstava treba nastojati održati svetost slućbe kao i subote.

6. *Crkve - Venćanja subotom.* Slućba venćanja je sveta i sama po sebi ne bi bila protivna duhu svetkovanja subote. Mećutim, većina venćanja podrazumeva prilićno posla i neminovno je da tokom priprema i prijema nastane svetovna atmosfera. Da se ne bi izgubio duh svetosti subote, treba obeshrabriti održavanje venćanja subotom.

7. *Crkve - Pogrebi subotom.* Adventisti trebaju inaće nastojati izbegavati pogrebe subotom. Mećutim, u nekim klimatskim podrućjima i odrećenim okolnostima moće biti nućno bez odlaganja izvršiti sahranu, bez obzira na subotu. U takvim slućajevima treba s pogrebnicima i slućbenicima groblja unapred izvršiti pripreme da svoje poslove, vezane uz pokojnika, obave pre subote, tako da se smanji posao i komešanje u subotu. U nekim slućajevima memorijalna slućba se moće održati u subotu, a pokop izvršiti kasnije.

8. *Adventistićke zdravstvene ustanove.* Adventistićke zdravstvene ustanove predstavljaju jedini kontakt koji mnogi imaju s Hrišćanskom adventistićkom crkvom. Adventistićke bolnice trebaju biti više od zdravstvenih ustanova. One imaju jedinstvenu priliku da dvadeset i ćetiri sata dnevno svedoće drućstvu kojemu sluće. Osim toga imaju mogućnost da svake nedelje primerom iznesu poruku o suboti. Lećenjem bolesnih i oslobaćanjem vezanih fizićkim obolenjima, ćak i subotom, Hristos je primerom pokazao što trebamo smatrati osnovom za osnivanje i delovanje adventistićkih zdravstvenih ustanova. Zato ustanova koja pruća zdravstvenu njegu u javnosti mora biti pripremljena da slući potrebama bolesnih i napaćenih bez obzira na sate ili dane.

Ovo pred svaku od njih postavlja veliku odgovornost da razviju i primene propise koji će odraćavati Hristov primer i primeniti naćela svetkovanja subote kako ih nalazimo u Svetom pismu i kako ih ući Adventistićka crkva. Administratori su posebno odgovorni da vode raćuna

kako bi svako odeljenje sačuvalo pravi duh svetkovanja subote uspostavljanjem odgovarajućih subotnih procedura i merama protiv nemara u njezinom svetkovanju.

Preporučujemo sledeća načela primene svetkovanja subote:

a. Kad god je potrebno osigurajmo hitnu medicinsku pomoć dobrovoljno i radosno što boljim obavljanjem dužnosti. Međutim ni adventističke ustanove ni ljekari i zubari ne trebaju vršiti istu službu i pružati iste usluge subotom kako to čine drugim danima u nedelji.

b. Prestanimo svim uobičajenim aktivnostima koje se mogu odložiti. To obično znači zatvaranje onih službi i odjeljenja koje nijesu neposredno vezane uz negu pacijenta i održavanje minimuma broja kvalifikovanog osoblja u drugim odjeljenjima u slučaju potrebe za hitnom intervencijom.

c. Dijagnostičke i terapijske službe trebaju mirovati. Odluke o tome šta je potrebno ili hitno donosi dežurni ljekar. Ako se ova privilegija zloupotrebljava, treba je rešiti s bolničkom administracijom. Neadministrativni zaposleni i ustanove ne trebaju se mešati u donošenje takvih odluka niti su dužni suprotstaviti se dežurnom ljeckaru. Nerazumevanje se može izbeći jasnim propisima za medicinsko osoblje da će se vršiti samo neizbežni hirurški, dijagnostički ili terapijski zahvati. Jasno informisanje svih koji su imenovani kao osoblje, u vreme određivanja na dužnost, u mnogome će pridonijeti izbegavanju nerazumevanja i zloupotreba.

Hirurški zahvati po želji i izboru trebaju biti obeshrabreni ili ograničeni na petak. Takve procedure omogućuju pacijentu da u bolnici ostane preko vikenda i zbog toga gubi manje radnih dana. Međutim, ovim subota postaje prvi dan poslije operacije, kad je obično potrebna najintenzivnija medicinska nega.

d. Zatvorimo za rutinske poslove sve administrativne i poslovne urede. Premda se može dogoditi da je subotom potrebno primiti ili otpustiti pacijente, preporučujemo izbegavanje obračunavanja troškova i naplata. Svetkovanje subote ne bi nikad smelo biti razlogom uznemirenosti za one kojima želimo služiti i koje želimo spasiti, već obeležje "dece svetla" (Ef 5,8; *Acts of Apostles*, str. 260).

e. Učinimo subotu naročitim danom za pacijente, staranjem za hrišćansko svedočenje koje nikad neće zaboraviti. Razumno svetkovanje subote mnogo je lakše ostvariti u ustanovi u kojoj su veći dio zaposlenih adventisti. Prikazati subotu u pravom svetlu mogu verni radnici zaposleni u njezi bolesnika; oni mogu biti osvedočavajući uticaj u životu onih koji nisu naše vere.

f. Direktna nega bolesnika je delatnost koja traje sedam dana nedeljno. Bolest ne poznaje kalendar. Pa ipak, pri raspoređivanju osoblja, zdravstvene ustanove trebaju uzeti u obzir iskrena verska uvjerenja, svetkovanje i praksu svakog zaposlenog i kandidata za zaposlenje. Ustanova treba, koliko je moguće, izići u susret takvim verovanjima, ukoliko se ne pokaže da će takav sporazum stvoriti nepotrebne teškoće u njegovom ostvarenju. Zna se da se savjest pojedinaca u pogledu rada subotom razlikuje. Ni Crkva ni njezine institucije ne mogu postupati kao savest svojih zaposlenih. Zbog toga je dobro izići u susret pojedincima kojima savest diktira drukčije.

g. Oduprimo se pritiscima da oslabimo adventistička načela. Na neke ustanove su pritisak vršili društvo, medicinsko osoblje i/ili zaposleni (tamo gde većinu čine neadventisti) da

se načela svetkovanja subote i praksa napuste ili oslabe pa da subota bude izjednačena s drugim danima. U nekim je slučajevima vršen pritisak da se subotom sačuva puni pogon, a mesto toga reducira ga u nedjelju. Takvim se postupcima treba odlučno oduprijeti. Udovoljavanje bi dovelo do ozbiljnog preispitivanja odnosa takve ustanove s Crkvom.

h. Uputimo neadventističke zaposlene u načela svetkovanja subote primenjena u toj ustanovi. Svaki neadventista, u vreme svog zapošljavanja u adventističkoj zdravstvenoj ustanovi, treba biti upoznat s adventističkim načelima, posebno s propisima ustanove u pogledu svetkovanja subote. Premda neadventisti ne veruju ono što mi verujemo, oni od početka trebaju znati da se od njih očekuje uklapanje u program ustanove kako bi pomogli u ostvarenju njenih ciljeva.

i. Podstičimo atmosferu za stalno svedočenje adventističkih zaposlenih. Jedini kontakt koji će mnogi neadventistički radnici možda ikad imati s adventistima može biti u ustanovi koja ih zapošljava. Svaki odnos treba biti prijateljski, ljubazan i izraz ljubavi po primeru života i rada Velikog Lekara. Saučešće za bolesne, nesebična briga za naše bližnje, težnja da služimo i nenametnuta odanost Bogu i Crkvi mogu se pokazati mirisom na život. Svetkovanje subote je privilegija i čast kao i dužnost. Ono nikad ne treba postati teretom ili razlogom omraženosti za one koji je svetkuju ili za one oko nas.

9. *Rad subotom u neadventističkim bolnicama.* Premda je bitno da zdravstvene ustanove održe minimum posla koji treba stalno obavljati da bi se sačuvala dobrobit i udobnost pacijenata, adventisti zaposleni u neadventističkim ustanovama, u kojima subotni sati ne donose odmor od uobičajenih dužnosti, dužni su obratiti pažnju na načela koja regulišu sve subotne aktivnosti. Da bi izbegli situacije u kojima se naši vernici mogu suočiti s problemima svetkovanja subote u neadventističkim ustanovama, preporučujemo

a. Kad adventisti prihvate zaposlenje u neadventističkim bolnicama, oni trebaju izneti načela svetkovanja subote i zatražiti radni raspored koji će ih osloboditi rada subotom.

b. Gde radni raspored i drugi činioци to onemogućuju, adventisti trebaju jasno reći koje dužnosti, ako ih ima, mogu po svojoj savesti obavljati subotom i koliko učestalo.

c. Gdje do takvog sporazuma ne može doći, vernici trebaju smatrati vernost Božjim zahtjevima na prvom mestu i suzdržati se od uobičajenog rada.

10. *Adventističke obrazovne ustanove.* Adventističke srednje škole s internatom imaju veliku ulogu u oblikovanju navika svetkovanja subote za buduće naraštaje vernika Crkve, a adventistički koledži i univerziteti čine mnogo na oblikovanju razmišljanja crkvenih propovednika i profesionalnih stručnjaka. Stoga je važno da u tim ustanovama teorija i praksa o tome kako uvećati radosne subotne blagoslove budu što je moguće bliže idealu.

Poštovanje ovog načela treba obuhvatiti:

a. Odgovarajuću pripremu za subotu.

b. Obeležavanje početka i završetka subotnih časova.

c. Odgovarajuće aktivnosti u školi-domu: bogoslužjenje, molitvene skupove, svedočenje i drugo.

d. Nužne dužnosti smanjiti, po mogućnosti poveravajući ih dobrovoljcima za službu a ne onima koji su tokom nedelja za isti posao plaćeni.

e. Nadahnuta bogoslužjenja, po mogućnosti prema onome što se očekuje da obeležava takva bogoslužjenja u crkvama koje su organizovane u školi.

f. Odgovarajuće različite aktivnosti subotom posle podne.

g. Strukturiranje nedeljnog programa tako da subota bude očekivana radost i vrhunac nedelje, a ne uvod u drukčije aktivnosti u subotu uveče.

(1) *Plaćanje u restoranu.* Školske kuhinje su namenjene učenicima/studentima i njihovim roditeljima kao i poštenim gostima; one ne trebaju biti subotom otvorene za javnost. Da bi se izbeglo nepotrebno plaćanje tokom svetog vremena, svaka ustanova treba odrediti kako će se plaćati izvan subotnih sati.

(2) *Prisustvovanje školskog osoblja na stručnim sastancima.* U nekim zemljama adventisti imaju prednost što mogu prisustvovati stručnim sastancima kako bi bili upoznati s trenutnim razvojem na području svoje specijalizacije. Postoji težnja da se prisustvovanje takvim sastancima subotom opravda. Ali mi preporučujemo da se akademsko osoblje pridruži suvernicima na bogoslužjenju a ne kolegama u poslu.

(3) *Radio stanice.* Radio stanice u koledžu mogu biti blagoslov za svoju društvenu zajednicu. Da bi se umnožili blagoslovi, program tokom subotnih sati treba odražavati filozofiju Crkve. Ako se subotom upute pozivi za prikupljanje sredstava, treba ih uputiti tako da se sačuva svetost tog dana.

(4) *Promotivna putovanja.* Kako bi se sačuvala bogoslužbena priroda subote, promotivna putovanja treba planirati tako da se smanji putovanje subotom i provede što je najviše moguće vremena na bogoslužjenju sa vernicima. Ne treba koristiti subotne sati za putovanje na neki program za subotu uveče.

(5) *Svetkovanje subote u obrazovanju propovednika.* Pastori su svojim ličnim primerom i te kako odgovorni za oblikovanje duhovnog života Crkve. Stoga ustanove koje školuju propovednike i njihove bračne drugove trebaju svojim polaznicima pomoći da oblikuju zdravu filozofiju svetkovanja subote. Ispravno usmerenje stečeno u školi može dovesti do iskrene obnove subotne radosti u njihovom ličnom životu kao i u životu njihove crkve.

6. *Ispiti subotom.* Adventisti od kojih se traži da subotom prisustvuju ispitima u neadventističkim školama ili ispitima za stručna zvanja, suočavaju se s posebnim problemima. Za takvim situacijama preporučujemo da s administracijom dogovore ispite u vreme izvan subote. Crkva treba podsticati svoje vernike na pažljivo svetkovanje subote i gde je moguće intervenisati kod odgovarajućih organa da bi osigurali poštovanje Božjeg dana i mogućnost pristupa ispitima.

Svetovni posao i trgovina vezana uz subotu

1. *Načelo.* Biblijsko načelo o suboti ima božanske i ljudske dimenzije (Mt 12,7). S božanske strane subota poziva vernika da obnovi svoju predaju Bogu odustajanjem od svakodnevnog posla kako bi slobodnije i potpunije mogao iskazati poštovanje Bogu (2.Mojs 20,8-10; 31,15.16; Isa 58,13.14). S ljudske strane gledano, subota poziva vernika da proslavlja Božju stvaralačku i otkupiteljsku ljubav pokazivanjem milosrđa i brige za druge (5.Mojs 5,12-15; Mt 12,12; Lk 13,12; Jov 5,17). Tako subota obuhvata prestanak svetovnog rada s ciljem iskazivanja poštovanja Bogu i vršenja dela ljubavi i milosrđa bližnjima.

2. *Bitan i hitan posao.* Da bi se održala svetost subote, adventisti moraju mudro odlučivati kad se radi o zaposlenju, vođeni savešću prosvetljenom Svetim Duhom. Iskustvo je pokazalo da postoje opasnosti u izboru zvanja koje im neće dopustiti da subotom iskazuju poštovanje Stvoritelju, oslobođeni obaveza svetovnih poslova. Ovo znači da će izbegavati zaposlenja koja, premda nužna za funkcionisanje tehnološki naprednog društva, mogu stvoriti probleme kod svetkovanja subote.

Sveto pismo i Duh proroštva su sasvim jasni kad se radi o dužnosti hrišćana prema bližnjima, čak i subotom. U našem savremenom društvu mnogi kojima je zvanje spašavanje života i imetka pozvani su da djeluju u hitnim slučajevima. Prihvatanje redovnog rada vikendom, a koji zahtijeva da subotni sati budu zaokupljeni hitnim plaćenim poslovima ili prihvatanje posla samo vikendom u zvanjima hitnih službi da bi se povećalo porodični prihod, nije u skladu s načelima svetkovanja subote što ih je Hristos dao. Delovati u hitnim slučajevima, kad su u pitanju život i sigurnost, sasvim je nešto drugo od zarađivanja svakodnevnog hleba uobičajenim angažovanjem u takvim poslovima subotom, često popraćenim trgovačkim, svetovnim ili rutinskim aktivnostima. (Vidi Hristov komentar o vađenju vola ili ovce iz jame i pomaganju ljudima u potrebi. Mt 12,11; Lk 13,16.) Odsustvovanje iz Božjeg doma i gubitak druženja s vernicima subotom može štetno uticati na čovekov duhovni život.

Mnogi poslodavci u području takozvanih bitnih službi rado čine ustupke za svetkovatelje subote. Ako ne mogu naići na razumevanje, vernici trebaju pažljivo razmotriti biblijska načela svetkovanja subote i u tom svijetlu ispitati vrstu aktivnosti, zahteva na poslu i lične pobude prije nego što se odluče za rad subotom. Trebaju pitati Gospoda kao što je to učinio Pavle na putu za Damask: "Što da činim, Gospode?" Ako preovlađuje takva vera, uvereni smo da će Gospod voditi vernika da razume Njegovu volju i dati mu snage i mudrosti da je sledi.

3. *Moralne odluke vezane uz svetkovanje subote.* Svetkovanje subote ponekad ograničavaju i uskraćuju vojne, obrazovne, političke ili druge organizacije. Da bismo spriječili i/ili ublažili ovakve situacije, razmotrimo sledeće savete:

Treba imenovati kompetetnog crkvenog službenika, po mogućnosti direktora za Odnose s javnošću i versku slobodu, koji će se upoznati s razvojem situacije koja bi mogla potkopati slobodu svetkovanja subote. Kad je potrebno, ovaj će se službenik sastati s odgovornim osobama i posredovati ukoliko se razmišlja o bilo kakvoj meri ili zakonu koji bi imao negativne posledice po adventiste. Ovakav postupak može sprečiti prihvatanje zakona koji bi mogli umanjiti ili ukinuti pravo svetkovanja subote.

Vernike treba pozvati da budu verni u svetkovanju subote bez obzira na okolnosti, pozivajući se na obećanje da će Bog poštovati njihovo pouzdanje. Vernici trebaju ponuditi duhovnu, moralnu, i ako je potrebno, materijalnu pomoć onima koji se suočavaju s problemima oko svetkovanja subote. Takva će podrška ojačati posvećenost Gospodu, ne samo pojedinca koji se suočava s problemom svetkovanja subote, već i celu Crkvu.

4. *Kupovina i plaćanje usluga subotom.*

a. Subota je namenjena osiguranju duhovne slobode i radosti za svakog čoveka (2.Mojs 20,8-11). Kao hrišćani moramo podržati ovo temeljno ljudsko pravo svakome zajamčeno od strane Stvoritelja. U pravilu treba izbegavati kupovinu, odlazak u restorane i plaćanje usluga drugima, jer to nije u skladu s načelom i praksom svetkovanja subote.

b. Osim toga, spomenute komercijalne aktivnosti svakako će odvratiti um od svetosti subote (vidi Nem 10,31; 13,15 i dalje). Uz odgovarajuće planiranje možemo se unapred snabdeti predvidljivim potrebama za subotu.

5. *Putovanje subotom.* Premda putovanje subotom može biti neophodno zbog sudelovanja u subotnjim aktivnostima, ne bismo smjeli dopustiti da putovanje subotom postane uobičajeno; zato je potrebno pripreme izvršiti unapred. Za gorivo i druge potrebe trebamo se pobrinuti pre početka subote. Treba izbegavati putovanje javnim prometnim sredstvima iz ličnih ili poslovnih razloga.

6. *Postupak u slučaju posebnog problema vezanog uz zaposlenje.* Kad vernik nađe za potrebno dati ostavku na neki položaj ili raskinuti radni odnos zbog problema sa subotom pa ga Crkva zaposli na sličnom poslu, a ovaj novi posao, zbog svoje prirode, zahteva od njega rad subotom, preporučujemo sledeće:

a. Verniku treba pažljivo objasniti suštinsku prirodu posla.

b. Organizacija treba učiniti sve što je moguće da objasni kako će se samo ono što je zaista nužno u novom poslu obavljati subotom. Administratori trebaju novom radniku objasniti versku svrhu i osnovne ciljeve organizacije zaposlenog radnika.

c. Treba načiniti rotaciju kako bi vernik koji u skladu svojoj savesti prihvati takav posao subotom mogao češće u miru potpunije svetkovati subotu.

7. *Rad u smenama.* Kad adventista radi za poslodavca kod kojeg je pravilo rad u smenama, od njega se može tražiti da radi subotom ili jednim njezinim delom. U takvoj situaciji vernika treba pozvati da razmotri sledeće:

a. Vernik treba nastojati da bude što bolji radnik, vredan, kojeg poslodavac ne želi izgubiti.

b. Ako se pojavi problem, vernik ga treba nastojati rešiti lično, tražeći poslodavca da mu dobre volje izađe u susret.

c. Vernik treba poslodavcu pomoći predlaganjem rešenja kao što su:

(1) Rad prema kliznom radnom vremenu.

(2) Rad u manje poželjnoj smeni.

(3) Zamenom smene s drugim zaposlenim

(4) Rad na praznike.

8. Ako poslodavac ne iziđe u susret verniku, ovaj treba odmah potražiti pomoć pastora ili Odeljenja za versku slobodu u zemljama u kojima su uključeni u takve aktivnosti.

Izvršni odbor Generalne konferencije potvrdio je 9. jula 1990. na svom zasedanju u Indianapolisu, saveznoj državi Indiana u SAD-u prijem ovog dokumenta o svetkovanju subote.